

Extra Internkontroll

Analys av inköp på varor, tjänster och entreprenader som gjorts över tidsperioden 2023-2024 med värde över 700 000 kronor

Bakgrund och syfte

En extra internkontroll har genomförts på uppdrag av förvaltningsledningen för att få en övergripande förståelse för hur nuläget ser ut gällande kommunens inköp med inköpsvolymen där tröskelvärdet överstiger direktupphandlingsgränsen som är 700 000 kronor. Syftet har varit att se över inom vilka inköpsområden kommunen har avtal på, om kommunen saknar avtal inom något inköpsområde och om något måste åtgärdas. Den extra internkontrollen föranleddes av de händelser som framkom om en medarbetare som inte följt de riktlinjer som finns inom inköp och upphandling.

Avgränsningar

Analys har gjorts av de utbetalningar som genomförts till leverantörer för inköp av varor, tjänster och entreprenader som gjorts över tidsperioden 2023-2024. Utbetalningar som gått till offentliga myndigheter, partistöd, skolor, leverantörer med assistans, bostadsanpassning, fritids – och andra intresseorganisationer har inte analyserats.

I lagen om offentlig upphandling (LOU) finns undantag vilket också har påverkat vilka inköpsområden kommunen valt att gå vidare och titta på.

Exempel på leverantörstjänster som är undantagna från reglerna i lagen om offentlig upphandling (LOU) är *Hysesundantaget*.

Vidare finns det andra undantag där andra beloppsgränser är gällande kring leverantörer av vissa *sociala tjänster och andra särskilda tjänster enligt bilaga 2 LOU*. Sådana exempel är *Hotell- och restaurangtjänster* och ramavtal mot *Individ och familjeomsorg*.

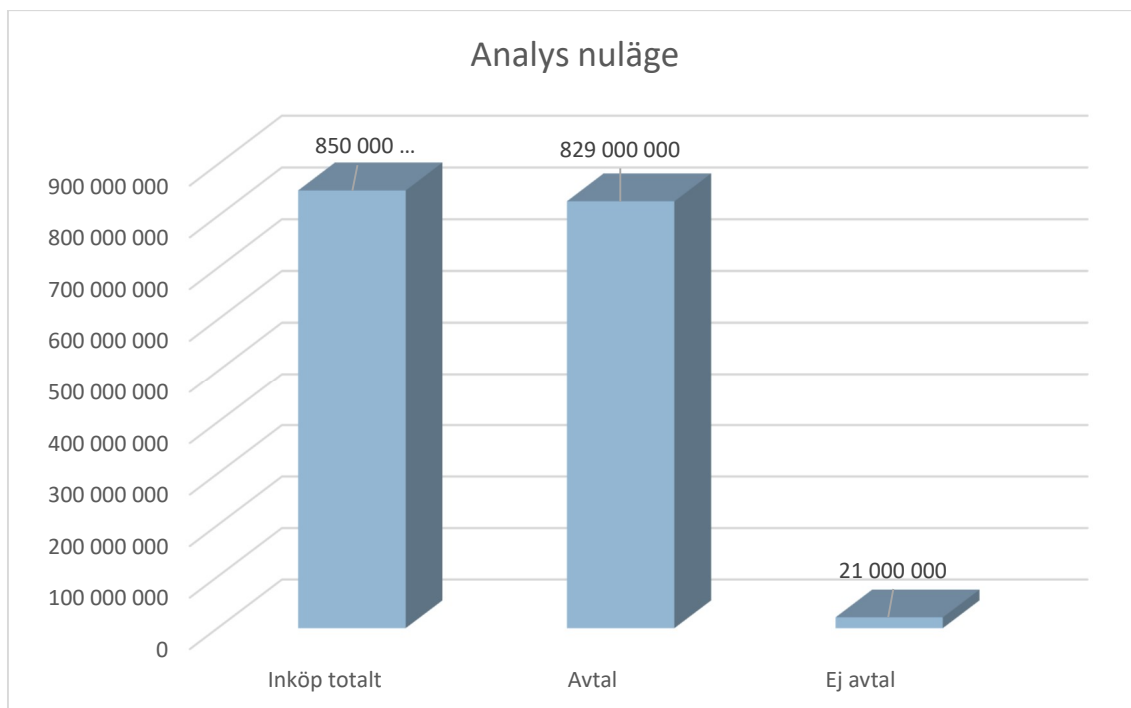
Det innebär att leverantörer av *sociala tjänster och andra särskilda tjänster enligt bilaga 2 LOU* ska upphandlas enligt LOU men kan genomföras genom en mindre formell upphandlingsprocess. Anledningen är bland annat att de har ett betydligt högre tröskelvärde samt mindre eller inget intresse från leverantörer från andra EU länder att lämna anbud.

Slutsats

Kommunen har tittat på inköpsvolymen av varor, tjänster och entreprenader under tidsperioden 2023-2024 vilket landar på cirka 850 miljoner kronor exklusive moms. Samtliga sektorer har gått igenom sina inköp och avtal genom att granska leverantörsuppgifterna.

När sektorerna gått igenom leverantörerna är slutsatsen att det finns avtal med de flesta av de leverantörer där vår inköpsvolym ligger på över 700 000 kronor.

Under 2023-2024 har inköp på knappt 21 miljoner kronor gjorts utanför avtal vilket är 2,5 % av den totala inköpsvolymen på cirka 850 miljoner kronor.

Kommunen har sett att det finns flera anledningar till att inköp gjorts utan korrekt upphandlade avtal. Det kan till exempel vara att:

- verksamheterna inte har känt till att det finns ett avtal på den aktuella produkten eller tjänsten
- verksamheterna har varit för sent ute med att göra en ny upphandling när ett gammalt avtal gått ut
- inköpen har överstigit 700 000 kronor eftersom en överblick av den totala inköpsvolymen inom produkt- och tjänsteområdet har saknats
- genomförda avtal inte alltid har registrerats i kommunens system vilket lett till att de inte varit sökbara
- bristande samordning mellan kommunens verksamheter

Åtgärder och handlingsplan

Den omedelbara åtgärden är att få på plats upphandlade avtal där dessa saknas.

Ett antal långsiktiga åtgärder planeras för att kvalitetssäkra och förankra inköp, upphandlings- och avtalsprocessen i kommunens sektorer genom att:

Få bättre tillgång till avtalsinformation

- göra det enklare att hitta och använda gällande avtal
- information om nya och uppdaterade avtal ska nå ut bättre i organisationen
- alla avtal ska vara lättillgängliga för dem som gör beställningar

Stärka inköp, upphandling- och avtalsprocessen

- tydligare planering av tid och resurser för varje upphandling
- klarare ansvar för dem som förvaltar avtalen
- bättre samarbete mellan kommunens olika verksamheter och bolag
- en mer genomarbetad kommungemensam upphandlingsplan

Modernare arbetssätt

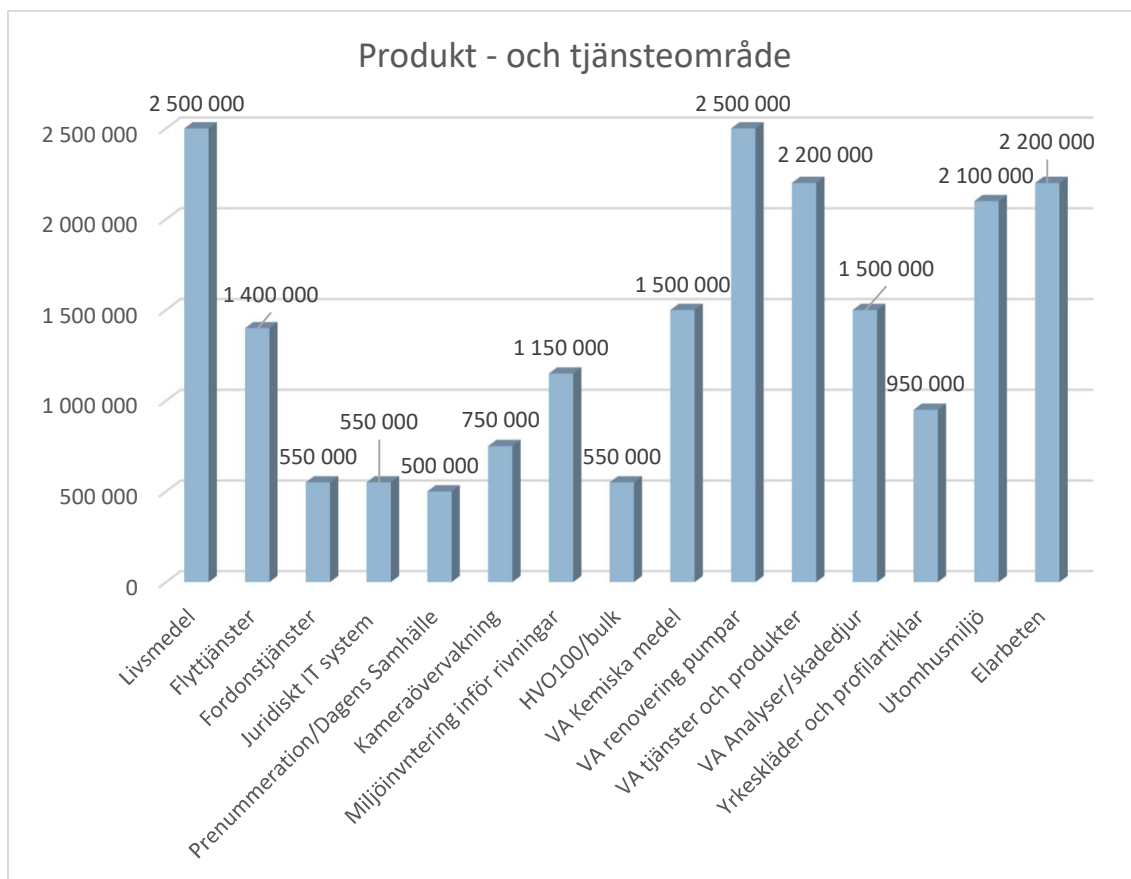
- se över möjligheten att använda ny teknik för leverantörsuppföljning
- säkerställa korrekt dokumenthantering
- höja kompetensen inom upphandlingsområdet

Dessa åtgärder ska tillsammans stärka Kävlinge kommuns inköp, upphandling och avtalsprocess.

Fördjupad presentation av internkontrollen avseende produkt - och tjänsteområden

Samtliga sektorer har granskat uppgifterna i betalkontrollsystemet vilket har sammanställts i denna extra internkontroll.

Efter genomgång och analys av inköpen delades leverantörerna upp i olika kategorier eller produkt- och tjänsteområden för att underlätta vidare analys och fakturastickprov.

Livsmedelsprodukter

I denna kategori placerade vi fyra leverantörer där två av dem gällde inköp av godis och matlångförpackningar och övriga två var livsmedelsgrossister.

Godis: Inköp har gjorts från en leverantör där det inte finns avtal.

Åtgärd: Inköpen av denna kategori avropas framöver från upphandlad livsmedelsleverantör.

Matlådförpackningar: Inköp har gjorts från en leverantör där det inte finns avtal. Inköpvolymer av förpackningar av matlådor var till en början små men har under de senaste åren ökat.

Åtgärd: Matlådförpackningarna avropas framöver från upphandlad leverantör av kemtekniska produkter där denna typ av engångs- och plastprodukter ingår i sortimentet.

Livsmedelsbutiker: Inköp görs från två av våra lokala livsmedelsbutiker där vi inte har avtal. När fakturorna analyserades upptäcktes det att många av produkterna finns tillgängliga på andra upphandlade avtal. Dock ska det tydliggöras att det alltid kommer finnas behov av produkter som vi inte har på avtal, till exempel vedklabbar eller liknande, vilket gör att verksamheterna behöver vända sig till andra leverantörer.

Åtgärd: Kommunen arbetar med att kommunicera ut till verksamheterna vart de ska vända sig för att hitta motsvarande produkter på befintliga avtal. Målet är att minska inköpsvolymerna i dessa butiker.

Gemensamma varor och tjänster

I kategorin Gemensamma varor och tjänster finns produkter och tjänster som fler eller alla sektorer använder sig av. Totalt har sju leverantörer använts för inköp inom olika produkt- och tjänsteområden. Enskilt har beloppen ibland varit små men sammantaget blivit till ett större belopp.

Flyttjänster. I detta område har två leverantörer identifierats rörande leverans av flyttjänster. En stor andel av denna post har varit flyttjänst till nya kommunhuset där det finns ett direktupphandlat avtal. Dock visade det sig att även fler sektorer använt sig av tjänsten.

Åtgärd: Kommunen har kommit fram till att det finns ett fortsatt behov framöver och kommer att genomföra en upphandling av tjänsten.

Fordonstjänster: Inköp av biltvätt av kommunen fordon har genomförts av en leverantör utan avtal.

Åtgärd: Ett upphandlingsunderlag är påbörjat och när den är klar går den ut på annons.

JP infonet: Tjänst innefattar juridisk information, beslutsstöd och rådgivning riktade mot specifika områden som till exempel HR med flera. Här har undersökningen visat att det finns flera mindre avtal riktat mot ett specifik juridiskt verksamhetsområde. Ser vi på den totala inköpsvolymen för tjänsten så går den över tröskelvärdet för direktupphandling.

Åtgärd: Kommunen ska genomföra en sammanställning över behov av de olika specifika tjänsterna och upphandla ett kommunövergripande avtal.

Prenumerations tjänst på Dagens Samhälle: Prenumerations tjänster har vi avtal på genom Adda Inköpscentral, vilket är bolag under SKR, som kommunen är ansluten till.

Åtgärd: Kommunen undersöker möjligheten att avropa tjänsten från avtalet på Adda Inköpscentral.

Kameraövervakning: Denna tjänst innefattar både köp av kamerautrustning och service. Vid granskning av fakturor upptäcktes det att det var flera sektorer som använder sig av tjänsten.

Åtgärd: En förstudie ska genomföras för att kartlägga vilka enheter som köper tjänsten samt vilket behov som finns framöver. Därefter görs en bedömning av vilken typ av upphandlingsmodell som kommer användas och om den eventuellt går under bilagan *sociala tjänster och andra särskilda tjänster enligt bilaga 2 LOU*. Målet är att få till ett kommunövergripande avtal som går att avropa från.

Miljöinventering inför rivningar: Det är en beställning av konsulttjänster som är gjord från KKB:s ramavtal. Det är inget avtal som kommunen varit med och upphandlat.

Åtgärd: Kommunen har tillsammans med KKB/KKL startat en dialog om att få till en gemensam upphandlingsprocess kring områden där vi ser ett gemensamt behov.

Produkter och tjänster mot VA

I denna grupp finns leverantörer som har produkter- och tjänster riktad mot VA.

HVO100/Bulk: Inköp av HVO100/Bulk har gjorts från en leverantör som vi tidigare haft ramavtal med. Tjänsten finns att avropa på ett ramavtal för Eldningsprodukter och drivmedel som finns på Adda Inköpscentral.

Åtgärd: Kommunen undersöker möjligheten att avropa tjänsten från avtalet på Adda Inköpscentral.

Kemiska medel: Under området Kemiska medel ligger två leverantörer vilka kommunen haft avtal med men som gått ut.

Åtgärd: Upphandlingsunderlag är påbörjade för de två produktområdena.

Renovering av pumpar: Tjänsten av renovering av pumpar behövs emellanåt och tjänsten har inte upphandlats. Kostnaden för att renovera pumparna kommer vara lägre i förhållandet till att köpa ny.

Åtgärd: Behovet av renovering av pumpar kommer fortsatt att vara stor inte bara av kostnadsskäl utan även ur ett hållbarhetsperspektiv. En upphandling kommer genomföras för att säkra upp ett avtal för renovering av pumpar.

Va tjänster och produkter: Under området har tre leverantörer identifierats vilka erbjuder olika produkter och tjänster som är riktade mot VA.

Åtgärd: Några av dessa produkter och tjänster kommer sektorn fortsättningsvis att avropa från Sinfra, vilket är en nationell inköpscentral med ramavtal som är specifikt riktade mot bland annat VA. Några av de analyserade tjänsterna har varit engångsuppdrag vilka härefter kommer direktupphandlas om behov uppstår.

Provanalys och Skadedjur: VA har använt sig av en leverantör för provanalyser. Vid granskningen framkom det att flera verksamheter använder sig av samma leverantör för sina respektive provanalyser. Vidare har VA haft ett avtal som automatiskt förlängts ett år i taget gällande bekämpning av bland annat skadedjur. Även här upptäcktes det vid granskningen av fakturor att fler verksamheter använde sig av samma leverantör. Samtliga inköp från respektive verksamhet har varit små men totalt hamnar summan över tröskelvärdet för direktupphandling.

Åtgärd: Det finns ett tydligt behov av både provanalyser samt skadedjursbekämpning ute i verksamheterna. Kommunen tittar på om det finns möjlighet att avropa de två tjänsterna från något befintligt avtal genom inköpscentralen Sinfra alternativt Adda Inköpscentral. Finns inte den möjligheten kommer upphandling att genomföras i egen regi.

Inköp av produkter och tjänster från fel leverantör

Vid granskningen framkom det ytterligare produkt – och tjänsteområden där det framkom att kommunen gör inköp till ganska stora summor från leverantörer utan avtal. Det visade sig vara inköp hos leverantörer som kommunen tidigare haft ramavtal med. Vid stickprovsgranskning

av fakturor från leverantörerna framkom det att kommuner har andra gällande avtal inom området för både produkterna och tjänsterna.

Ytterkläder och profilartiklar: En leverantör har erbjudit både arbetskläder och profilartiklar. Kommunen har sedan ca 1,5 år sedan haft avtal med två andra leverantörer för respektive område.

Åtgärd: Kommunen har kommunicerat ut internt i verksamheterna att det finns ett befintligt avtal gällande ytter- och arbetskläder. Likaså finns ett gällande ramavtal avseende profilartiklar. Kommunen kommer följa upp att inköp görs från rätt upphandlade ramavtalsleverantörer.

Utomhusmiljö: Området utomhusmiljö utgör en leverantör som tillhandahåller lekplastutrustning och liknande produkter.

Åtgärd: Inga fler avrop kommer ske från leverantören. Avrop kommer ske via Adda Inköpscentrals ramavtal Park – och lekplastutrustning.

Elarbeten: Inom området elarbeten har tjänsten köpts in av flertalet verksamheter i kommunen av en leverantör utan avtal. Vid granskningen framkom att befintligt ramavtal gällande elarbeten inte registrerats i kommunens avtalssystem och därmed inte sökbar.

Åtgärd: Gällande ramavtal för elarbeten är nu inlagt och sökbar i kommunens avtalssystem.